

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1101/2025
01.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Гордане Којић, Александра Степановића, Светлане Томић Јокић и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА и др, због продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 3. у вези става 1. и чланова 33. и 61. став 5. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљене АА - адвоката Зорана Митића и браниоца окривљеног ББ - адвоката Катарине Ранђеловић, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К.бр.58/21 од 09.10.2024. године и Апелационог суда у Нишу 18Кж1 85/2025 од 20.06.2025. године, у седници већа одржаној дана 01.10.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости браниоца окривљене АА - адвоката Зорана Митића и браниоца окривљеног ББ - адвоката Катарине Ранђеловић, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Нишу К.бр.58/21 од 09.10.2024. године и Апелационог суда у Нишу 18Кж1 85/2025 од 20.06.2025. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, а браниоца окривљеног ББ - адвоката Катарине Ранђеловић и у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених **ОДБАЦУЈУ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Нишу К.бр.58/21 од 09.10.2024. године, између осталих, окривљени АА и ББ су оглашени кривим због извршења по једног продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 3. у вези става 1. и чланова 33. и 61. став 5. КЗ и осуђени су на казне затвора у трајању од по 2 (две) године и 6 (шест) месеци. Окривљеном ББ је изречена мера безбедности забрана вршења дужности благајника у трајању од 5 година од дана правноснажности пресуде, с тим што се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у време трајања ове мере. Одређено је да трошкови кривичног поступка падају на терет окривљених. Окривљени АА и ББ су обавезани да оштећеном Заводу за здравствену заштиту радника „Ниш“ у Нишу на име имовинскоправног захтева солидарно исплате

износ од 8.780.427,00 динара, док су окривљене АА и ВВ обавезане да оштећеном Заводу за здравствену заштиту радника на име имовинскоправног захтева солидарно исплате износ од 2.157.417,00 динара, а све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Нишу 18Кж1 85/2025 од 20.06.2025. године у ставу првом изреке усвојене су жалба браниоца окривљене АА и жалбе окривљеног ББ и његовог браниоца, па је преиначена пресуда Вишег суда у Нишу К.бр.58/21 од 09.10.2024. године у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је Апелациони суд у Нишу окривљене АА и ББ, због по једног продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 3. у вези става 1. и чланова 33. и 61. став 5. КЗ, за које су првостепеном пресудом оглашени кривим, осудио на казне затвора у трајању од по 2 (две) године, док су одбијене као неосноване и то у преосталом делу жалба браниоца окривљене АА и жалбе окривљеног ББ и његовог браниоца, као и у целости жалбе јавног тужиоца Вишег јавног тужилаштва у Нишу и браниоца окривљене ВВ, па је првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена. У ставу другом изреке пресуде одређено је да трошкови кривичног поступка настали код Апелационог суда у Нишу као суда правног лека падају на терет окривљене ВВ и о њима ће се одлучити посебним решењем.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости су поднели:

- бранилац окривљене АА - адвокат Зоран Митић, због повреда одредаба члана 6. став 4, члана 16. став 2. и 4, члана 37. став 1. тачка 4), члана 68. став 1. тачка 10), члана 419. став 2, члана 438. став 2. тачка 2) и 3) и члана 447. ЗКП, те због повреда одредаба члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, са предлогом да Врховни суд на основу члана 492. ЗКП усвоји поднети захтев, те да преиначи у целини пресуде Вишег суда у Нишу К.бр.58/21 од 09.10.2024. године и Апелационог суда у Нишу 18Кж1 85/2025 од 20.06.2025. године тако што ће окривљену АА ослободити од оптужбе или да укине у целости наведене пресуде и предмет врати на поновну одлуку, са наредбом да се нови поступак одржи пред потпуно измењеним већем, као и да на основу члана 488. став 3. ЗКП одреди да се одложи извршење правноснажне пресуде до окончања поступка по поднетом захтеву;

- бранилац окривљеног ББ - адвокат Катарина Ранђеловић, због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) и члана 438. став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, те због повреде одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, а из образложења захтева произилази да је поднет и због повреде закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, те да преиначи пресуде Вишег суда у Нишу К.бр.58/21 од 09.10.2024. године и Апелационог суда у Нишу 18Кж1 85/2025 од 20.06.2025. године у односу на окривљеног ББ тако што ће га ослободити од оптужбе или да укине наведене пресуде и списе предмета врати на поновно одлучивање, као и да на основу одредбе члана 488. став 3. ЗКП одреди да се одложи извршење правноснажне пресуде до доношења одлуке по поднетом захтеву.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужилаштву сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, па је, након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Поднети захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених АА и ББ су неосновани у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, а браниоца окривљеног ББ и у делу који се односи на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док су исти захтеви у преосталом делу одбачени.

Бранилац окривљеног ББ као разлог подношења захтева указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, а бранилац окривљене АА у поднетом захтеву истиче да је у овој кривичноправној ствари повређена одредба члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП јер су поступале судије које је требало да буду изузете од поступања, а којим наводима и бранилац окривљене АА по налажењу Врховног суда суштински указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП. У вези наведене битне повреде одредаба кривичног поступка, браниоци окривљених у поднетим захтевима истичу да је у доношењу побијане другостепене пресуде Апелационог суда у Нишу 18Кж1 85/2025 од 20.06.2025. године као члан већа учествовао судија Александар Теодосић који се морао изузети од вршења судијске дужности из разлога јер је претходно као члан већа учествовао у доношењу решења Вишег суда у Нишу Кв.бр.50/14 од 24.01.2014. године којим је одбијен предлог за одређивање притвора према окривљенима, док су у доношењу решења Вишег суда у Нишу Кв.бр.119/16 од 08.04.2016. године о потврђивању оптужнице јавног тужиоца учествовале судије које су морале бити изузете од вршења судијске дужности и то судија Зоран Крстић који је претходно као члан већа учествовао у доношењу решења Вишег суда у Нишу Кв.бр.532/13 од 02.08.2013. године којим је одређено да се против окривљених спроведе истрага, а такође и судија Мирко Драшковић који је претходно као истражни судија изразио неслагање са захтевом за спровођење истраге Вишег јавног тужиоца у Нишу, а чиме је по ставу бранилаца окривљених нарушена претпоставка непристрасности наведених судија.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, према одредби члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети.

Одредбама члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП предвиђене су ситуације у којима се судија или судија поротник мора изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, због неког одређеног односа и повезаности судије са учесницима поступка или са предметом. Између осталог, када је реч о повезаности судије са предметом, прописано је у тачки 4) да судија не може вршити судијску дужност ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или је одлучивао о потврђивању оптужнице или је учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком.

Из наведених законских одредби произилази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка, о којој је реч и на коју се браниоци окривљених позивају, може говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном леку, судије који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП, па следствено томе, судија који је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или је одлучивао о потврђивању оптужнице, не може учествовати на главном претресу у доношењу мериторне одлуке о оптужби и у одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном леку, али може поступати у доношењу других процесних одлука (мере за обезбеђење присуства окривљеног и друго) у истом предмету, будући да то не представља битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Како у конкретном случају из списка предмета произилази да судија Александар Теодосић у истом предмету није поступао као судија за претходни поступак, нити је одлучивао о потврђивању оптужнице, нити је учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом, дакле исти није вршио наведене процесне улоге које би представљале апсолутну сметњу за његово учешће у жалбеном поступку у својству члана већа и доношењу побијане другостепене пресуде, већ је само учествовао као члан већа у доношењу решења којим је одбијен предлог за одређивање притвора према окривљенима, то стога не постоји законски разлог за обавезно изузеће овог судије од вршења судијске дужности предвиђен одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, нити други разлози предвиђени одредбама члана 37. став 1. тачка 1) до 3) ЗКП. Имајући у виду да се битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП односи само на разлоге везане за обавезно изузеће судије, када се судија мора изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, то, дакле, супротно наводима захтева бранилаца окривљених, у конкретном случају није учињена ова повреда.

Надаље, како битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП постоји само уколико се ради о учествовању у суђењу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном леку, судије који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП, те како судије Зоран Крстић и Мирко Драшковић у конкретном случају нису учествовале у суђењу у првостепеном поступку и доношењу побијане првостепене пресуде, нити су учествовали у доношењу побијане другостепене пресуде, то се стога, по налажењу Врховног суда и у овом делу оцењују као неосновани наводи бранилаца окривљених.

Поред тога, по оцени овога суда, неосновани су и наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ у делу у којем истиче да радње за које је окривљени ББ оглашен кривим не могу представљати радње кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. у вези става 1. КЗ, будући да изрека пресуде не садржи ни једну бланкетну одредбу, односно пропис који је повредио или прекорачио окривљени и тако себи прибавио корист. Изнетим наводима захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по налажењу Врховног суда, нижестепене пресуде суштински побијају због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Имајући у виду чињенични опис кривичног дела утврђен у изреци правноснажне првостепене пресуде, а у којем је између осталог наведено да је окривљени ББ у периоду од почетка месеца априла 2006. године до краја месеца новембра 2012. године, поступајући као службено лице запослено у Заводу за здравствену заштиту радника (ЗЗЗЗР) „Ниш“ у Нишу који послује у својству јавне здравствене институције, чији је оснивач Влада Републике Србије и то у својству благајника Службе за правне, економско-финансијске, техничке и друге сличне послове у Заводу за здравствену заштиту радника у Нишу, искоришћавањем свог службеног положаја и овлашћења, противно одредбама члана 6. тачка 16) и 17) Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији послова у ЗЗЗЗР „Ниш“ у Нишу, којима су одређени одговорност, послови и радне обавезе и задаци „благајника“ у том заводу, који између осталог, регулишу, прописују и уређују поступак са материјално-финансијским документима и проток тих докумената, у поступку њихове реализације, на радном месту на којем је радио у критичном периоду, окривљени ББ заједно са окривљеном АА прибавили себи корист у укупном износу од 8.780.427,00 динара, од којег износа је 7.486.827,00 динара у готовом новцу, а 1.293.600,00 динара у чековима грађана, а све на начин како је то ближе описано у изреци правноснажне првостепене пресуде, то, по налажењу Врховног суда, јасно и недвосмислено произилази да се у радњама окривљеног АА стичу сва битна законска обележја једног продуженог кривичног дела злоупотреба службеног положаја у саизвршилаштву из члана 359. став 3. у вези става 1. и чланова 33. и 61. став 5. КЗ, за које је он оптужен и правноснажно оглашен кривим. Наиме, супротно наводима браниоца окривљеног, изрека пресуде садржи пропис који је искоришћавањем свог службеног положаја и овлашћења повредио окривљени АА и тако себи прибавио корист и то Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова у Заводу за здравствену заштиту радника „Ниш“ у Нишу, као и противно којим одредбама овог Правилника је окривљени поступао, па се следствено томе као неосновани оцењују наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених АА и ББ су у осталом делу одбачени.

У конкретном случају, браниоци окривљених као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводе битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438.

став 2. тачка 2) ЗКП, истицањем браниоца окривљене АА да су нејасни разлози на који начин је окривљена АА прибавила противправну имовинску корист са другим окривљенима, као и разлози за неприсуствовање окривљених и бранилаца извођењу доказне радње вештачења, док бранилац окривљеног ББ истиче да нижестепени судови нису посебно образлагали постојање у радњама окривљеног продуженог кривичног дела, те да су нејасни разлози другостепеног суда везано за кршење од стране овог окривљеног који је обављао послове благајника Правилника о систематизацији радних места запослених. Браниоци окривљених као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводе и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП. Поред тога, браниоци окривљених у поднетим захтевима истичу и да првостепени суд није у поновљеном поступку поступио по налозима Апелационог суда у Нишу као другостепеног на које му је указано у решењу Кж1 818/2020 од 24.05.2021. године којим је укинута ранија првостепена пресуда, а који наводи бранилаца окривљених би по налажењу овога суда представљали повреду одредбе члана 462. став 3. ЗКП. Осим тога, браниоци окривљених у поднетим захтевима оспоравају утврђење и оцену суда да су окривљени АА и ББ имали својство службеног лица и истичу да суд није прецизно утврдио појединачне износе новца које је засебно присвојио сваки окривљени, те бранилац окривљене АА даље оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и оцену доказа дату од стране нижестепених судова давањем сопствене оцене изведених доказа из које по браниоцу произилази да окривљена није извршила предметно кривично дело, уз оспоравање при томе постојања умишљаја на страни окривљене, као и оспоравања налаза и мишљења вештака Златка Крстића, а бранилац окривљеног ББ истиче и да је суд погрешно урачунао причињен мањак за период за који овај окривљени није обављао послове благајника и да је исти утврђен искључиво на основу извештаја комисије коју је формирао оштећени, а којим свим наводима бранилаца окривљених се суштински указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену изведених доказа, а што представља повреду одредбе члана 440. ЗКП.

Бранилац окривљене АА као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводи и повреду одредбе члана 68. став 1. тачка 10) ЗКП, истицањем да је суд неправилно одбио предлог одбране да на главном претресу испита вештака Миљану Марковић, те да одреди вештачење од стране вештака графолога потписа окривљене АА у вештаченој документацији, као и ново економско-финансијско вештачење, као и да омогући браниоцима окривљених да изврше увид у финансијску документацију оштећеног која је била предмет вештачења. Бранилац окривљене АА као разлог подношења захтева наводи и повреду одредбе члана 419. став 2. ЗКП, истицањем да суд није савесно и свестрано оценио све изведене доказе. Бранилац ове окривљене указује и на повреду одредбе члана 447. ЗКП, истицањем да је другостепени суд био дужан да одржи претрес, а не седницу већа, будући да је у конкретном случају сам изводио доказе и утврђивао нове чињенице. Поред тога, бранилац ове окривљене као разлоге подношења захтева наводи и повреду одредаба члана 6. став 4. и члана 16. став 2. и 4. ЗКП.

Имајући у виду да из изнетих навода произилази да браниоци окривљених АА и ББ нижестепене пресуде побијају због повреда одредаба члана 438. став 2. тачка 2) и

3), члана 440. и члана 462. став 3. ЗКП, а бранилац окривљене АА и због повреда одредаба члана 6. став 4, члана 16. став 2. и 4, члана 68. став 1. тачка 10), члана 419. став 2. и члана 447. ЗКП, а које повреде одредаба ЗКП нису предвиђене као дозвољени законски разлози за подношење захтева за заштиту законитости од стране окривљених, односно њихових бранилаца у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, то је Врховни суд у овом делу захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених оценио недозвољеним.

Осим тога, бранилац окривљене АА захтев за заштиту законитости подноси и због повреда одредаба члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, истицањем да је окривљеној повређено право на правично и непристрасно суђење, из разлога јер окривљеној и браниоцу није омогућено да присуствују извођењу свих доказних радњи и то посебно извођењу доказне радње вештачења, а повређено јој је и право на образложену судску одлуку. Бранилац окривљеног ББ захтев за заштиту законитости подноси и због повреде одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, истицањем да је окривљеном повређено право на правично и контрадикторно суђење, као и на непристрасан суд, будући да је од стране суда одбијен сваки доказни предлог одбране.

Када се захтев за заштиту законитости подноси из разлога прописаних одредбом члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, то се, према одредби члана 484. ЗКП, уз захтев мора доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права и слободе окривљеног или другог учесника у поступку, а које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима. Имајући у виду да у конкретном случају подносиоци захтева за заштиту законитости уз захтеве нису доставили одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, то је Врховни суд нашао да у погледу ових повреда захтеви за заштиту законитости немају прописан садржај, па је на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП у овом делу захтеве бранилаца окривљених АА и ББ одбацио.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевима за заштиту законитости браниоца окривљене АА - адвоката Зорана Митића и браниоца окривљеног ББ - адвоката Катарине Ранђеловић, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП одбио као неосноване наведене захтеве у односу на наведену повреду закона, а захтев браниоца окривљеног ББ и у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у преосталом делу захтеве за заштиту законитости бранилаца окривљених одбацио на основу одредаба члана 487. став 1. тачка 2) и 3) у вези чланова 484. и 485. став 4. ЗКП и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин, с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић, с.р.

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**